

Honoursprogramma's in het HBO

**Inventarisatie 2007 (deel I)
met een nadere verkenning (deel II)**

**Deelproject in het kader van het project
'Talentontwikkeling in Honoursprogramma's en de
meerwaarde die dat oplevert'**

*Chantal Groothengel
Pierre van Eijl*

plus
NETWERK

Honoursprogramma's in het HBO

**Inventarisatie 2007 (deel I)
met een nadere verkenning (deel II)**

**Deelproject in het kader van het project
'Talentontwikkeling in Honoursprogramma's en de
meerwaarde die dat oplevert'**

**Chantal Groothengel
Pierre van Eijl**

(IVLOS, Universiteit Utrecht, kernlid Plusnetwerk)

**Mededeling 85
Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding,
Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheden (IVLOS),
Universiteit Utrecht
i.s.m. het Landelijke Plusnetwerk voor Academische
Honoursprogramma's**

Februari 2008

**Voor contact e-mail: p.j.vaneijl@uu.nl
Heidelberglaan 8, Postbus 80.127, 3508 TC Utrecht
Telefoon (030)2534472
Downloadable:**

<http://www.uu.nl/content/mededeling85.pdf>

Voorwoord

Dit deelonderzoek naar honoursprogramma's in het HBO vond plaats in het kader van het project 'Talentontwikkeling in Honoursprogramma's en de meerwaarde die dat oplevert'. In dit deelonderzoek is een inventarisatie uitgevoerd bij het HBO en zijn de daar bestaande honoursprogramma's in 2007 in kaart gebracht. Het betreft in het HBO veelal net gestarte honoursprogramma's. Om een betere te krijgen van het functioneren van deze programma's zijn aanvullende interviews hierbij uitgevoerd. De resultaten ervan zijn in deel II van dit rapport opgenomen.

Over het gehele project is een eindrapport verschenen: 'Honours, tool for promoting excellence' (Van Eijl, Wolfensberger, Schreve-Brinkman & Pilot, 2007)). Hierin zijn de inzichten opgedaan in de deelonderzoeken van het project gebundeld en worden conclusies uit het geheel worden getrokken. Op basis daarvan is een agenda voor de toekomst opgesteld met aanbevelingen voor het stimuleren van talentontwikkeling in het hoger onderwijs. Via de volgende URL is dit rapport te downloaden:

<http://www.uu.nl/uupublish/content/honourseijl.pdf>

Het project is een project waarbij door de Universiteiten van Utrecht (penvoerder), Leiden en Amsterdam (UvA) is samengewerkt met het landelijk Plusnetwerk. Een wetenschappelijke stuurgroep heeft toegezien op de uitvoering van het project, hierin hebben zitting prof. dr. A. Pilot (voorzitter, IVLOS, Universiteit Utrecht), prof. dr. W. van den Doel (Geschiedenis, Universiteit Leiden en voorzitter van het Plusnetwerk), prof. dr. R. van der Vaart (Geowetenschappen, Universiteit Utrecht) en prof. dr. A. W. Schram (Bètawetenschappen, Universiteit van Amsterdam).

Onder auspiciën van de Commissie Ruim Baan voor Talent is dit project in 2006-2007 gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
SAMENVATTING	6
INLEIDING	7
DEEL I DE INVENTARISATIE	8
METHODEN	8
VERLOOP VAN DE GEGEVENSVERZAMELING	8
OVERZICHT VAN HONOURSPROGRAMMA'S	9
RESULTATEN	9
SECTOR.....	11
INHOUDELIJKE GERICHTHEID.....	11
DUUR.....	11
SELECTIE.....	12
EXTRA-CURRICULAIR OF VERVANGEND.....	12
HONORERING.....	12
'RESTGROEP'	13
VERGELIJKING MET UNIVERSITAIRE HONOURSPROGRAMMA'S	14
NADERE BESCHOUWING	14
TALENTONTWIKKELING.....	14
BRUG NAAR MASTEROPLEIDING?.....	15
VERBREIDING VAN DE BEROEPSMOGELIJKHEDEN?.....	15
HONOURS ALS PROEFTUIN?.....	15
VOLLEDIGHEID VAN HET OVERZICHT.....	15
CONCLUSIE INVENTARISATIE	16
DEEL II NADERE VERKENNING: INTERVIEWS OVER DRIE HONOURSPROGRAMMA'S	17
INTRODUCTIE	17
METHODEN	17
BESCHRIJVING HONOURSPROGRAMMA'S	17
KUNST, WETENSCHAP EN PRAKTIJK.....	17
BACHELOR WITH HONOURS NURSING.....	18
KLASSIEKE WERKEN IN DE HEDENDAAGSE CONTEXT.....	18
SAMENVATTING INTERVIEWS	18
KUNST, WETENSCHAP EN PRAKTIJK.....	18
BACHELOR WITH HONOURS NURSING.....	19
KLASSIEKE WERKEN IN DE HEDENDAAGSE CONTEXT.....	20
RESULTATEN	21
CONCLUSIE INTERVIEWS	22
GEZAMENLIJKE CONCLUSIES DEEL I EN II EN EEN AANBEVELING	23
BRONNEN	24
BIJLAGEN	24
BIJLAGE 1: INVENTARISATIESCHEMA'S HONOURSPROGRAMMA'S.....	25
BIJLAGE 2: VRAGENLIJST INTERVIEWS.....	36
IVLOS-MEDEDELINGEN SINDS 1997	38

Samenvatting

Dit onderzoek bestaat uit twee delen. In het eerste deel is door middel van internet en telefonisch contact, nagegaan welke honoursprogramma's op HBO-instellingen in Nederland worden aangeboden en wat hun belangrijkste kenmerken zijn. In het tweede deel is door middel van interviews dieper ingegaan op drie honoursprogramma's in verschillende sectoren.

Bij de inventarisatie bleek dat honoursprogramma's in het HBO nog een nieuw fenomeen zijn. Zestien verschillende programma's werden gevonden, die alle pas recentelijk gestart zijn, of die zelfs nog in de opstartfase zitten. De gevonden programma's zijn zeer gevarieerd in richting, duur en opzet en komen voor in verschillende sectoren. De programma's bieden verdieping binnen het vakgebied, verbreding over de grenzen van het vakgebied heen, extra aandacht voor leiderschap en management of een combinatie van deze vormen. De scheidingslijnen tussen honours en bijvoorbeeld een schakelklas voor toelating tot de universitaire master zijn dun.

In vergelijking met universitaire programma's zijn honoursprogramma's op hogescholen meer beroepsgericht en richten zich bijvoorbeeld op de innovatieve professional van de toekomst. Sommige programma's leggen een sterk accent op beoefening praktijkgericht onderzoek.

Om een betere kijk te krijgen op de honoursprogramma's zijn drie interviews gehouden met coördinatoren van honoursprogramma's die in 2006 van start zijn gegaan. Ook uit deze drie interviews bleek de diversiteit van de programma's. Hoewel de onderwijsopzet zeer verschillend was waren er ook overeenkomsten te vinden tussen de programma's. Zo hadden alle programma's een vorm van selectie. Naast studieprestaties kwam vooral het belang van de motivatie van de studenten naar voren. Die motivatie is weer terug te vinden in het enthousiasme dat de deelnemende studenten tijdens het honoursprogramma toonden.

De honoursprogramma's waren in alle drie de gevallen extra programma's die bovenop het reguliere programma kwamen. Bij deze programma's wordt ook de vorming van een honours of 'professional community' zichtbaar waarin studenten en docenten elkaar stimuleren.

Het contact tussen studenten en het afnemend veld is meestal intensiever dan in het reguliere programma. Studenten nemen vaak zelf initiatief en vaak meer inbreng hebben in de opzet van het programma.

Gezien het recente verschijnen van honoursprogramma's in het HBO is een wat uitgebreider onderzoek aan te bevelen als over enkele jaren meer ervaring met de honoursprogramma's is opgedaan.

Dank

Dank aan allen die hebben meegewerkt aan dit deelonderzoek maar in het bijzonder mevr. drs. Cato Cramer, honoursprogramma 'Kunst, wetenschap en praktijk' van de Gerrit Rietveld Academie (GRAC, Amsterdam) en de Universiteit van Amsterdam, mevr. drs. Friede Simmes en mevr. drs. Marian Adriaansen, honoursprogramma 'Bachelor with Honours Nursing', Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Opleiding tot Verpleegkundige en dr. Peter Blokhuis, honoursprogramma 'Klassieke werken in de hedendaagse context', Christelijke Hogeschool Ede, Opleiding Journalistiek.

Inleiding

Het doel van deze inventarisatie is om een beeld te krijgen welke honoursprogramma's er anno januari 2007 in het HBO zijn en wat hun voornaamste kenmerken zijn. Vragen die verder hierbij naar boven komen zijn of er bepaalde overeenkomsten zijn tussen de programma's en in hoeverre de programma's van hogescholen verschillen van die van universiteiten.

In het eerste deel van het onderzoek is via het internet en telefonisch contact middels een inventarisatie uitgevoerd van de honoursprogramma's in het HBO. Dit leverde een overzicht van de bestaande programma's op en hun belangrijkste kenmerken. De periode waarin dit onderzoek gedaan is, liep van november 2006 tot en met maart 2007.

Het tweede deel van het onderzoek gaat dieper in op een drietal honoursprogramma's, waarbij de kenmerken van die programma's en hun samenhang met talentontwikkeling nader worden geanalyseerd. De interviews die gehouden werden om deze informatie te verkrijgen hebben plaatsgevonden in de periode van maart tot en met mei 2007.

Deze inventarisatie is een vervolg op eerdere onderzoeken, waarbij in 2002 en in 2004 een inventarisatie van honoursprogramma's op universiteiten is uitgevoerd (Wolfensberger, Van Eijl, Pilot, 2004; Van Eijl, Wolfensberger, Tilborgh & Pilot, 2005). Dit rapport eindigt met gezamenlijke conclusies uit deel I en deel II van dit onderzoek.

Deel I De inventarisatie

Methoden

Om een overzicht te verkrijgen van de aanwezige programma's en hun belangrijkste karakteristieken is als eerste vastgesteld welke kenmerken onderzocht worden. Hierbij is gebruik gemaakt van de eerder genoemde inventarisaties naar honoursprogramma's op universiteiten. Het eerste deel van het onderzoek gaat in op de volgende kenmerken, eventueel aangevuld met "overige opmerkingen":

- Voor wie het programma bedoeld is
- Inhoud van het programma
- Onderwijsvorm
- Selectie
- Wanneer het programma is begonnen
- Duur van het programma
- Honorering
- Extra-curriculair programma of vervangend

Informatie over de honoursprogramma's is in eerste instantie verkregen middels het internet, via de internetsite 'Google' en in sommige gevallen de zoekfunctie op websites van de hogescholen. Daarnaast is gebruik gemaakt van informatie van de Commissie Ruim Baan voor Talent van het Ministerie van OC&W. Wanneer niet voldoende informatie verkregen kon worden is telefonisch of via e-mail aanvullende informatie opgevraagd.

De programma's die zichzelf 'honours' en programma's die qua opzet op een honoursprogramma lijken zijn geïnventariseerd. Bij deze laatste groep was het criterium dat de programma's bedoeld zijn voor studenten die meer kunnen en willen dan het reguliere programma biedt. Op dit onderscheid wordt naderhand terug gekomen.

Om fouten te voorkomen, is nadat alle informatie verzameld was, deze ter controle opgestuurd naar de betreffende hogescholen. De uiteindelijke gegevens zijn verwerkt middels een kwalitatieve analyse en met behulp van rechte tellingen. Hierbij zijn de meer objectieve kenmerken van de verschillende programma's met elkaar vergeleken.

Verloop van de gegevensverzameling

Het bleek bij het zoeken naar informatie over honoursprogramma's dat de beschikbaarheid van informatie sterk wisselde. In veel gevallen was er geen, of maar weinig informatie over de programma's op het internet te vinden. Bij het telefonische contact met de hogescholen bleek het vaak moeilijk te zijn de persoon te vinden die informatie over het betreffende programma kon geven.

Evenals bij de universitaire inventarisatie was het moeilijk om te beoordelen of een programma inderdaad een honoursprogramma is. Een deel van de programma's valt duidelijk in de eerste groep, er is echter ook een aantal programma's dat we in een soort restgroep hebben ondergebracht. Deze programma's zijn aanvullend op de studie, maar of ze ook honours genoemd mogen worden is niet helemaal duidelijk.

Enkele programma's waarvoor een aanvraag binnen is gekomen bij de Commissie Ruim Baan zijn niet gesubsidieerd en bleken ook niet van start te zijn gegaan. Mogelijk is het niet doorgaan van de subsidie hiervan de reden. Bij één programma is dit zeker het geval, de betrokken persoon gaf aan dat het programma niet van start was gegaan omdat de aanvraag voor subsidie was afgewezen.

Overzicht van honoursprogramma's

Bij de inventarisatie kwamen vijftien verschillende programma's naar voren bij in totaal 44 HBO-instellingen (HBO-raad, 2007). Er zijn vijftien instellingen die één of meerdere programma's aanbieden. De kenmerken van de gevonden programma's worden in bijlage 1 gepresenteerd.

1. Aviation Management (kopstudie na de bachelor, Hogeschool van Amsterdam)
2. Bachelor With Honours Nursing (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)
3. Honneursprogramma "Klassieke werken in de hedendaagse context" (Christelijke Hogeschool Ede)
4. Honours Programma (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten/Conservatorium van Amsterdam, Koninklijk Conservatorium Den Haag)
5. Honoursprogramma Strategic Business Management & Marketing (NHTV)
6. Honoursprogramma Vastgoed & Makelaardij (Hanzehogeschool Groningen)
7. Honours Programme (Hogeschool Inholland)
8. Honours Programme (Saxion Hogeschool)
9. Honours Programme en Studio AMFI (Hogeschool van Amsterdam/Amsterdam Fashion Insitute)
10. Kunst, Wetenschap en Praktijk (Gerrit Rietveld Academie i.s.m. faculteit Geesteswetenschappen van de UvA)
11. Masterclass Integrated Product Development (Hogeschool Utrecht)
12. Masterklas (Ons Middelbaar Onderwijs voor Fontys ILS en de Hogeschool Rotterdam)
13. SPECO Sportbusiness Centre (Fontys Economische Hogeschool Tilburg)
14. Talentproject: meester-gezel (Hanzehogeschool Groningen, de Christelijke Hogeschool Nederland, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Hogeschool Drenthe)
15. Topclass Economie en Management (Hogeschool Utrecht)
16. Windesheim Honours College (Hogeschool Windesheim)

Resultaten

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de objectieve variabelen die beschreven zijn. Bij de analyse van de gegevens is achtereenvolgens gekeken naar de sector waaronder de opleiding valt, in welk studiejaar het honoursprogramma begint, hoe de selectie plaats vindt, hoe lang het programma duurt, of het extra-curriculair is, op welke manier de studenten gehonoreerd worden voor hun deelname en of het programma subsidie van de Commissie Ruim Baan voor Talent heeft ontvangen. Indien geen aanvraag voor subsidie is gedaan is dit ook in de tabel vermeld.

Tabel 1: Overzicht objectieve variabelen

	Sector	Start	Selectie	Duur	Extra?	Honoreering	Subsidie?
1. Aviation Management	Economie	Na bachelor	Toelatings-examen	1 jaar	Kopstudie na bachelor	Diploma	Nee
2. Bachelor With Honours Nursing	Gezondheidszorg	Eerste jaar	Cijfers, indien niet toereikend motivatie	4 jaar	Ja, en deels vervroeging reguliere programma	Studiepunten, aantekening diploma	Ja
3. Honoursprogramma "Klassieke werken in de hedendaagse context"	Taal en cultuur	Derde of vierde jaar	Motivatie, studieloopbaan	1 jaar	Ja	16 ECTS, certificaat	Ja
4. Honours Programma (conservatoria)	Taal en cultuur	Masterfase, aantal bachelorstudenten	Preselectie, auditie	1 jaar	Ja	Beurs	Ja
5. Honoursprogramma Strategic Business Management & Marketing	Economie	Vierde jaar	Vooropleiding, CV, cijfers, motivatie en assessment	1 jaar	Nee	60 ECTS, certificaat	Nee
6. Honoursprogramma Vastgoed & Makelaardij	Economie	Tweede jaar	Cijfers, aanbeveling docenten, motivatie	3 jaar	Ja	Studiepunten, bachelor of honours	Ja
7. Honours Programme (PABO)	Onderwijs	Eerste jaar	Assessment	4 jaar	Ja	60 ECTS, bachelor+-niveau	Nee (geen aanvraag)
8. Honours Programme (Saxion)	Divers	Tweede jaar	CV en motivatiebrief, cijfers	3 jaar	Ja	Honoursbul (certificaat bij diploma)	Nee (geen aanvraag)
9. Honours Programme en Studio AMFI	Taal en cultuur	Tweede jaar	Voorgaand werk, motivatie	10 weken	Nee	15 ECTS, certificaat	Nee
10. Kunst, Wetenschap en Praktijk	Taal en cultuur	Tweede jaar	Cijfers, motivatie	1 jaar	Ja	30 ECTS	Ja
11. Masterclass Integrated Product Development	Techniek	Derde jaar	Cijfers, voortgang en motivatie	1,5 jaar	Gedeeltelijk	30 ECTS, speciaal diploma en aanbevelingsbrief	Ja
12. Masterklas (lerarenopleiding)	Onderwijs	Eerste jaar	Middelbare OMO-scholen	4 jaar	Ja	Titel 'Masterklas-afgestudeerde', voorrang bij sollicitaties	Nee (geen aanvraag)
13. SPECO Sportbusiness Centre	Onderwijs	Tweede/derde/vierde jaar	Motivatie, studieresultaten, extracurriculaire activiteiten	1 jaar	Ja	Honours-certificaat	Nee (geen aanvraag)
14. Talentproject: meester-gezel	Divers	Vierde jaar	Motivatie, buitenschoolse initiatieven,	Vijf tot zes maanden	Nee	Certificaat	Nee (geen aanvraag)
15. Topclass Economie en Management	Economie	Tweede jaar	Cijfers, intakegesprek, portfolio	3 jaar	Gedeeltelijk	30-45 ECTS	Ja
16. Windesheim Honours College	Divers	Tweede jaar	Engelse taalvaardigheid, motivatie, cijfers	3 jaar	Nee	Bachelor of Honours	Ja

(P.M. in de tabel moet bij nr. 10 staan als start 3de jaar (2de vakklas))

Sector

Binnen het HBO worden de opleidingen ingedeeld in een aantal sectoren. Van de honoursprogramma's is nagegaan in welke sector de opleidingen waartoe zij behoren vallen (tabel 2).

Tabel 2: Honoursprogramma's per sector

Taal en Cultuur	4
Economie	4
Onderwijs	3
Gezondheidszorg	1
Techniek	1
Landbouw en natuurlijke omgeving	0
Divers	3
Totaal	16

Vier van de vijftien honoursprogramma's vallen in de sector taal en cultuur. Drie van deze programma's zijn gekoppeld aan een opleiding die met kunst te maken heeft, de andere behoort bij de opleiding journalistiek. Ook vier programma's vallen in de sector economie. In de sector onderwijs vallen drie programma's en in de sectoren gezondheidszorg en techniek allebei één programma. In de sector landbouw en natuurlijke omgeving is geen honoursprogramma gevonden. Drie programma's zijn bedoeld voor diverse sectoren en kunnen dus niet aan één bepaalde sector worden toegewezen (zie categorie 'divers' in tabel 2). Binnen deze categorie valt ten eerste het Windesheim Honours College dat meerdere sectoren omvat. Daarnaast hebben twee programma's een benadering waarbij aan verschillende opleidingen een soortgelijk programma wordt aangeboden. Dit betreft het Talentproject, waar de student een meester-gezel relatie aangaat die bij zijn of haar opleiding past en het honoursprogramma van de Saxion Hogescholen waarin wetenschapsbeoefening centraal staat. De studenten leren tijdens dit programma een wetenschappelijk onderzoek uit te voeren. Praktijkopdrachten zijn hierbij wel vakspecifiek.

Inhoudelijke gerichtheid

Er zijn veel verschillen in inhoudelijke accenten te zien. Zo zijn een paar programma's meer wetenschappelijk gericht, terwijl er ook veel vooral beroepsgericht zijn. Veel programma's zijn meer verdiepend, dat wil zeggen dat ze verder en vaak op een andere manier ingaan op onderwerpen die ook in het reguliere programma naar voren komen. Voorbeelden hiervan zijn een meer internationale oriëntatie binnen het vakgebied en extra stages bij bedrijven binnen het beroepsveld. Daarnaast gaan ook een aantal programma's over de grenzen van het vakgebied heen en verbinden onderwerpen uit het eigen beroepsveld met andere vakgebieden. Vier programma's gaan dieper in op leiderschap en management binnen het beroepsveld.

Duur

De duur van de programma's is veelal drie of vier jaar, afhankelijk van de start van het programma in respectievelijk in het tweede of eerste jaar. Daarnaast zijn er ook vier programma's die één jaar duren, en één die 1,5 jaar duurt. Slechts twee programma's duren korter dan een jaar (respectievelijk vijf á zes maanden en 10 weken) (zie tabel 3).

Tabel 3: duur honoursprogramma's

4 jaar	3
3 jaar	4
1 jaar	6
1,5 jaar	1
Vijf tot zes maanden	1
Tien weken	1
Totaal	16

De programma's beginnen veelal in het eerste of tweede jaar, maar in sommige gevallen ook pas later in de studie. Opvallend is dat het 'Windesheim Honours College' pas in het tweede jaar begint en dat studenten dus allereerst hun propedeuse bij een andere studie dienen te halen.

Selectie

De selectie gebeurt veelal op cijfers en motivatie. Vaak is het ook belangrijk of de studenten hun propedeuse binnen één jaar hebben gehaald. Uitzonderingen zijn de conservatoria, waarbij de studenten na een voorselectie een aparte auditie voor het honoursprogramma doen, 'Aviation Management', waar studenten een toelatingsexamen afleggen en de 'Masterklas' behorende bij de lerarenopleidingen aan Fontys ILS en de Hogeschool Rotterdam. Bij laatstgenoemde wordt de selectie verzorgd door de decanen van middelbare scholen verbonden aan de organisatie 'Ons Middelbaar Onderwijs'. Voor deelname aan het 'Honoursprogramma Vastgoed & Makelaardij' wordt naast goede cijfers en een goede motivatie ook om de goedkeuring van drie docenten gevraagd. Het 'Honoursprogramma Strategic Business Management & Marketing' en het 'Honours Programma' maken bij hun selectie gebruik van een assessment. Bij het 'Honours Programme en Studio AMFI' wordt ook gekeken naar voorgaand werk, en voor deelname aan het 'SPECO Sportbusiness Centre' zijn ook eventuele extra-curriculaire activiteiten van belang bij de selectie.

Extra-curriculair of vervangend

Acht van de zestien programma's zijn uitsluitend extra-curriculair. Het 'Honoursprogramma Strategic Business Management & Marketing' vervangt het gehele vierde jaar van de professionele bachelor en het 'Honours Programme en Studio AMFI' vervangt het keuzeprogramma dat in dezelfde periode aangeboden wordt. Het programma 'Bachelor with Honours Nursing' is naast extra-curriculair ook deels vervangend omdat bepaalde onderdelen uit het reguliere programma naar voren worden gehaald. Het Talentproject is geheel vervangend omdat het project de eindschrijving is voor de student. Ook het Windesheim Honours College is geheel vervangend. De kopstudie Aviation Management vult een geheel jaar na de bacheloropleiding en is in die zin niet vervangend. In de 'Masterclass Integrated Product Development' zijn alleen bepaalde onderdelen vervangend, dit geldt ook voor de 'Topclass Economie en Management'.

Honorering

De honorering voor de programma's is verschillend. Bij de meeste programma's worden er certificaten of speciale diploma's uitgegeven, waarbij dit door ruim de helft van de programma's voorafgegaan wordt door studiepunten speciaal voor het honoursprogramma (zie tabel 4 voor aantallen). De speciale diploma's zijn speciaal in die zin dat er een aantekening als bewijs van deelname op geplaatst wordt of dat de student op een ander niveau afstudeert (bijvoorbeeld 'bachelor+-niveau' bij de pabo of 'bachelor of honours'). Afgestudeerden aan de Masterklas voor lerarenopleidingen ontvangen de titel 'Masterklasafgestudeerde'.

Tabel 4: honorering honoursprogramma's

Studiepunten ten behoeve van speciaal diploma of certificaat	6
Speciaal diploma of certificaat	5
Beurs	1
Onbekend	4
Totaal	16

Uitzondering op de regel is het honoursprogramma van de conservatoria, waar studenten een beurs krijgen in de vorm van een bijdrage in de kosten van de extra activiteiten die zij middels het programma ontplooiën.

'Restgroep'

Enkele programma's die wel bepaalde kenmerken van een honoursprogramma hebben zijn om diverse redenen niet meegenomen bij de inventarisering. In deze groep vallen ten eerste diverse 'international degrees', waarbij de student voor een deel in het buitenland studeert en aldaar een honoursdiploma ontvangt. Ten tweede valt in deze groep het programma 'X-Line'. Dit programma van de opleiding fysiotherapie aan de Hogeschool van Amsterdam biedt de student de mogelijkheid om naar eigen keuze zich in een aantal onderwerpen te verdiepen en te bekwamen. Dit gebeurt door middel van bijvoorbeeld vakspecifieke verdiepingsprogramma's, lezingen, conferenties, workshops en dergelijke, oefenlessen en beroepsopdrachten. Het kan echter niet zomaar onder het kopje 'honours' geplaatst worden omdat er geen selectie is en de behaalde studiepunten gebruikt worden voor de profileringsruimte van de reguliere studie. Studenten kunnen zelf kiezen welke en hoeveel opdrachten zij uitvoeren.

Ook zogenaamde 'schakelklassen' vallen in deze restgroep. Binnen een aantal HBO-opleidingen krijgen studenten de mogelijkheid om zich door middel van een schakelklas die naast het reguliere onderwijs wordt verzorgd, voor te bereiden op de overstap naar het wetenschappelijk onderwijs. Vaak gebeurt de voorbereiding op een universitaire master middels een voortraject aan de bewuste universiteit. Er zijn echter ook gevallen waarin dit voortraject al (deels) tijdens de HBO-opleiding plaats vindt. Een voorbeeld van een HBO-instelling die studenten deze mogelijkheid biedt is de Hogeschool van Amsterdam.

Vergelijking met universitaire honoursprogramma's

Zoals men zou verwachten, zijn de honoursprogramma's op HBO-instellingen over het algemeen meer beroepsgericht dan die op universiteiten. De nadruk ligt veelal op vaardigheden die in het beroepsveld van nut zijn. Ook wordt bij vier van de vijftien programma's expliciet aandacht besteed aan leiderschap en management. Toch zijn er ook een aantal programma's meer wetenschappelijk gericht dan het reguliere programma. De nadruk wordt hierbij meer gelegd op het doen van onderzoek. Bij het honoursprogramma van Saxion wordt aangegeven dat het programma ook dienstig is om de overgang naar de universiteit te vergemakkelijken. Honoursprogramma's op hogescholen kunnen dus ook een functie vervullen bij de voorbereiding op een masteropleiding aan een universiteit.

Net zoals bij de universitaire programma's zijn er op de hogescholen disciplinaire en juist hele brede honoursprogramma's. Binnen de meeste programma's wordt dieper ingegaan op de stof die in het reguliere programma behandeld wordt of krijgen de studenten de kans hun vaardigheden binnen het beroepsveld meer in de praktijk te brengen. Vijf programma's zorgen daarentegen juist voor een verbreding naast het reguliere programma. Net als de interdisciplinaire 'Colleges' aan de Universiteit Utrecht en de Universiteit Maastricht is er aan Hogeschool Windesheim een soortgelijk honoursprogramma in ontwikkeling. Deze opleiding is minder gericht op wetenschapsbeoefening dan de universitaire Colleges. Een ander verschil is dat de opleiding pas start in het tweede jaar nadat studenten eerst een propedeuse hebben gehaald bij een andere HBO-opleiding of een VWO-diploma hebben.

Nadere beschouwing

Talentontwikkeling

Zoals al eerder aangegeven is, was het in sommige gevallen moeilijk te bepalen of een programma inderdaad een honoursprogramma is. Er zijn dan ook geen eenduidige criteria voor het al dan niet dragen van de titel 'honoursprogramma'. Een algemene definitie is een programma voor studenten die meer kunnen en willen dan het reguliere programma biedt. De middels de inventarisatie gevonden programma's doen allemaal op een bepaalde manier aan talentontwikkeling. Manieren waarop dit gedaan wordt zijn inhoudelijke verdieping, verbetering van de beroepsvaardigheden of ook meer wetenschappelijke vaardigheden, een verbreding van het vakgebied, aandacht voor leiderschap en management, meer praktijkervaring en het aanhalen van de band met het beroepsveld.

Ook de vorming van een 'professional community' werd enkele keren genoemd. Bij het beoordelen of een programma al dan niet een honoursprogramma is, werd onder andere gelet op de manier van selectie. Bij een programma dat aan bovenstaande definitie voldoet is het waarschijnlijk dat op cijfers en motivatie wordt geselecteerd. Daarnaast werd er ook op gelet in hoeverre een programma extra-curriculair is.

Het is niet mogelijk om aan de hand van de gegevens die gedurende de inventarisatie naar boven kwamen harde uitspraken te doen over de rol van deze programma's op het gebied van talentontwikkeling. In hoeverre de deelnemers aan de programma's het beter doen dan andere HBO-studenten is niet bekend, hier ontbreken voornamelijk realisatiegegevens. Door middel van de interviews in het tweede deel van dit onderzoek zijn meer gegevens verzameld. De duur van de programma's is wisselend, wat naar verwachting ook zijn effect zal hebben op de mate van talentontwikkeling bij de betrokken studenten.

Brug naar masteropleiding?

Zoals in de vorige paragraaf al naar voren is gekomen, kunnen honoursprogramma's op HBO-instellingen dienen als brug naar een masteropleiding aan de universiteit. Het deelnemen aan een honoursprogramma geeft een student iets extra's ten opzichte van andere studenten. In het geval van selectie voor de masteropleiding kan de student hier voordeel mee hebben. Een aantal programma's zijn met name op onderzoek gericht. In reguliere HBO-programma's is hier vaak minder aandacht voor, terwijl bachelorstudenten op universiteiten wel veel leren op dit gebied. Voor de aansluiting op een master kan een dergelijk programma daarom erg nuttig zijn. Om deel te nemen aan een universitaire master moeten HBO-studenten in veel gevallen eerst een aantal vakken volgen, zoals bijvoorbeeld onderzoeksmethoden of wetenschapsfilosofie. Waarschijnlijk is een honoursprogramma niet voldoende om studenten hiervoor vrij te stellen wanneer ze een universitaire master willen volgen, maar zeker kunnen zij hun voordeel doen met wat ze gedurende het programma geleerd hebben en wellicht voor een deel van het schakelprogramma vrijstelling krijgen. Hiervoor zal de inhoud van de programma's wel duidelijk vast moeten staan.

Verbreiding van de beroepsmogelijkheden?

Honoursprogramma's gaan vaak dieper in op onderwerpen als management of bieden studenten de mogelijkheid over de grenzen van hun vakgebied heen te kijken. Het is aannemelijk dat deelnemende studenten vaker in een leidinggevende positie terecht komen dan anderen. Omdat ze dieper ingaan op onderwerpen uit hun vakgebied of juist hun vakgebied verbreden is het ook waarschijnlijk dat ze meer beroepsmogelijkheden hebben. Pabo-studenten bijvoorbeeld die getraind worden in schoolmanagement, hebben waarschijnlijk een grotere kans om in een leidinggevende functie terecht te komen. De vraag is, hoe dat zich in de praktijk zal ontwikkelen.

Honours als proeftuin?

Wellicht worden honoursprogramma's gebruikt als proeftuin voor onderwijsvernieuwing. Een dergelijk programma is namelijk de gelegenheid bij uitstek om nieuwe benaderingen uit te proberen, waarna bepaalde onderdelen geschikt kunnen blijken voor het reguliere programma. Daarnaast ontstaat er een nieuwe opzet zoals het Windesheim Honours College. Aangezien het programma nog niet van start is gegaan moet nog blijken of het een succes is. Als er veel vraag naar is zullen er wellicht meerdere Colleges met een soortgelijke opzet ontstaan, zoals ook binnen het wetenschappelijk onderwijs is gebeurd.

Volledigheid van het overzicht

Honoursprogramma's op HBO-instellingen zijn nog sterk in ontwikkeling. Daarom is het goed mogelijk dat er diverse nieuwe initiatieven in de maak zijn die hierdoor nog niet in het overzicht zijn opgenomen. Ook was informatie over de honoursprogramma's soms moeilijk te vinden. Hierbij is ook de naamgeving een probleem. Er zijn programma's die wel honours zijn, maar niet zo genoemd worden. Ondanks het feit dat er op diverse termen gezocht is, is er de kans dat er nog programma's zijn die anders genoemd worden en daarom niet gevonden zijn.

Conclusie inventarisatie

Enkele jaren geleden kwam het fenomeen honoursprogramma in het HBO niet of nauwelijks voor. Anno begin 2007 zijn er inmiddels tal van honoursprogramma's gestart of gaan binnenkort van start. Op zestien van de vierenzeventig hogescholen in Nederland komen inmiddels honoursprogramma's voor. Ze komen voor in diverse sectoren en zijn zeer gevarieerd.

De meeste programma's gaan door op wat in het reguliere programma behandeld wordt en bieden de studenten een verdieping. Er zijn echter ook enkele interdisciplinaire programma's. Daarnaast gaat een aantal programma's met name in op leiderschap en management. In sommige gevallen is het moeilijk om te bepalen of een programma inderdaad honours genoemd mag worden.

De programma's duren in het algemeen één jaar, drie jaar of vier jaar. Ze beginnen meestal in het eerste of tweede jaar. Slechts twee programma's zijn korter dan een jaar. Bij de selectie wordt met name gelet op motivatie en cijfers. De honorering verschilt per programma. Meestal gaat het om een certificaat of een speciaal diploma.

In vergelijking met universitaire programma's zijn honoursprogramma's op hogescholen meer beroepsgericht. Er zijn echter drie programma's die meer dan het reguliere HBO-programma in gaan op wetenschapsbeoefening. Eventueel zou een honoursprogramma gebruikt kunnen worden als brug naar een universitaire masteropleiding.

De indruk is dat extra financiering, al dan niet door de Commissie Ruim Baan voor talent, belangrijk is voor het opstarten van een honoursprogramma.

Deel II Nadere verkenning: interviews over drie honoursprogramma's

Introductie

Als vervolg op de inventarisatie van deel I zijn enkele interviews gehouden om dieper in te gaan op het onderwerp talentontwikkeling in honoursprogramma's. Op deze manier kan hiervan ondanks het feit dat honoursprogramma's nog maar kort bestaan in het HBO toch een indruk worden verkregen.

Methoden

Om een vollediger beeld van honoursprogramma's in het HBO te krijgen, zijn interviews bij drie onderling sterk verschillende programma's gehouden die in 2006 gestart zijn:

- 'Kunst, wetenschap en praktijk' aan de Gerrit Rietveld Academie
- 'Bachelor with honours nursing' aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- 'Klassieke werken in de hedendaagse context' aan de Christelijke Hogeschool Ede

Het interview is gehouden aan de hand van de vragenlijst die te vinden is in bijlage 2. Deze vragenlijst is per interview aangevuld met een aantal vragen over het specifieke programma. De interviews zelf hadden meer de vorm van een open interview dan van een gestructureerde vragenlijst.

Van de interviews is achteraf een verslag gemaakt, dat naar de geïnterviewden is gestuurd, waarna eventueel nog een aantal kleine aanpassingen is gemaakt. Aan de hand van deze verslagen zijn de verschillende programma's en hun overeenkomsten en verschillen geanalyseerd, en konden een aantal indicatieve conclusies over honoursprogramma's in het HBO getrokken worden.

In de volgende hoofdstukken volgen allereerst korte beschrijvingen van de drie programma's, hun opvallendste kenmerken en een analyse van de overeenkomsten en de verschillen tussen de programma's.

Beschrijving honoursprogramma's

Kunst, wetenschap en praktijk

Het programma 'Kunst, wetenschap en praktijk' is bedoeld voor studenten van de Gerrit Rietveld Academie en voor studenten van de UvA. Door middel van het programma leren de studenten interdisciplinair te denken doordat ze in aanraking komen met studenten uit allerlei verschillende richtingen. Voor de studenten van de Gerrit Rietveld Academie, die in het derde studiejaar zitten (tweede vakklas), is het een mogelijkheid tot het doen van onderzoek en theoretische reflectie op kunst en op het eigen werk. Het programma, bovenop het reguliere, duurt in totaal een jaar en bestaat uit drie delen, waarbij elk deel een eigen mentor heeft. Het eerste deel is vooral een introductie, in het tweede deel werken de studenten aan projecten binnen hun eigen interesses en in het derde deel wordt gezamenlijk een project gedaan en uiteindelijk ook gepresenteerd.

Bachelor with honours nursing

Het 'Bachelor with honours nursing' programma, dat aan verpleegkundestudenten aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen aangeboden wordt, focust op Clinical Leadership. De studenten worden zo opgeleid, dat ze in hun beroep een voorbeeldfunctie voor anderen zullen vervullen. Er wordt aandacht geschonken aan leiderschapscompetenties en ook vindt er een excursie naar het buitenland plaats, om de studenten op een andere manier kennis te laten maken met het beroepsveld. Het programma begint in het eerste jaar, en duurt de gehele bacheloropleiding voort; het is extra, bovenop het reguliere programma. Een aantal onderdelen uit het reguliere programma worden naar voren geschoven, om zo ruimte te creëren voor een aantal extra onderdelen. De honoursstudenten krijgen een extra minor gericht op leiderschap en begeleiding, colleges van verschillende gastdocenten, een internationale activiteit en een uitbreiding van de thesis aangeboden. Daarnaast krijgen de studenten extra modules en coaching.

Klassieke werken in de hedendaagse context

Het honneursprogramma 'Klassieke werken in de hedendaagse context' is een programma voor derde- en vierdejaars studenten journalistiek aan de Christelijke Hogeschool Ede. In dit programma worden klassieke teksten bestudeerd, waarbij een link wordt gelegd met nog steeds relevante begrippen als democratie en tolerantie. Het programma duurt in totaal een jaar, (bovenop het reguliere programma) en bestaat uit vier verschillende blokken. In elk blok wordt een bepaalde periode behandeld, en vinden een aantal bijeenkomsten plaats waarin studenten een presentatie geven en er discussie plaatsvindt. Aan het einde van elk blok schrijven de studenten een essay. De studenten ontwikkelen hierdoor een bredere algemene kennis en verbeteren hun analytische vaardigheden.

Samenvatting interviews

Kunst, wetenschap en praktijk

Dit programma biedt de studenten zowel verdieping in hun studie, als een verbreding. In het programma zijn de studenten met kunst bezig, maar daarnaast wordt hen ook de mogelijkheid geboden om onderzoek te doen en kennis te maken met andere vakgebieden. De studenten werken samen met studenten van de UvA, waardoor ze in contact komen met een meer systematische manier van werken en leren samenwerken met studenten van een universiteit. Daarnaast zijn er ook veel contacten buiten de opleiding, waardoor de studenten de kans krijgen om een netwerk op te bouwen.

Binnen het programma is een community ontstaan van de deelnemende studenten. De studenten worden hierdoor gestimuleerd, nemen zelf initiatief en het samenwerken wordt hierdoor vergemakkelijkt. Studenten werken in verschillende groepjes, waardoor ze ook verschillende rollen binnen een groep kunnen aannemen. Er is veel persoonlijk contact tussen de docenten en de studenten, de studenten hebben voor elk deel ook een mentor. Voor de studenten van de Gerrit Rietveld Academie is dit echter niet een erg grote verandering, omdat dit binnen de reguliere opleiding ook het geval is. Binnen het programma wordt ook het belang van reflectie en het nagaan van de eigen doelen naar voren gebracht. Er is ruimte voor eigen initiatief vanuit de studenten wat betreft de keuze van hun projecten en de invulling van het programma. Omdat het programma nog niet zo lang draait, kan er nog iets in de opzet worden veranderd.

Bij de selectie is vooral gelet op of de studenten inhoudelijk bij het programma pasten. Voor de studenten van de Gerrit Rietveld Academie was het van belang dat zij enige affiniteit met het doen van onderzoek hebben. Daarnaast is gelet op de motivatie, de studievoortgang en in hoeverre studenten bij de groep zouden passen. Op basis van een motivatiebrief is een eerste groep geselecteerd, waarna aan de hand van individuele gesprekken de uiteindelijke groep van zestien studenten (waarvan acht van de Gerrit Rietveld Academie) is samengesteld. Opvallend is dat er vier tot vijf maal meer gegadigden dan plaatsen binnen het programma zijn. Het niveau van het werk van

honoursstudenten ligt hoger dan dat van de gemiddelde student. Daarnaast zijn deze studenten meer theoretisch geïnteresseerd en zijn ze ook meer gemotiveerd om iets nieuws te proberen. Ze zijn ambitieuzer en vooral ook avontuurlijker, en kunnen beter zelfstandig een project vormgeven.

Docenten binnen het honoursprogramma kunnen goed met een multidisciplinaire groep studenten omgaan. Het zijn excellente studenten die didactisch erg goed zijn maar daarnaast ook goed met een honoursgroep kunnen omgaan, omdat dit toch een andere manier van werken vergt. De docenten binnen het programma zijn geïnteresseerd in kunst en in het doen van onderzoek.

Omdat het programma recentelijk gestart is, is het moeilijk om conclusies te trekken over de uiteindelijke resultaten voor de studenten. Wel is duidelijk dat de studenten erg enthousiast zijn en veel inzet tonen. Verder zijn ook de docenten en mensen uit het beroepsveld enthousiast over het programma.

Inhoudelijk gezien biedt het honoursprogramma zeker aansluiting bij het reguliere programma. Het programma wordt nu nog wat gezien als een vreemde eend in de bijt in het curriculum. Het moet nog integreren. Daarnaast is er de gedachte dat de ervaringen opgedaan binnen het honoursprogramma mogelijk kunnen leiden tot vernieuwing van het reguliere onderwijs.

Een probleem bij de voortzetting is het aflopen van de financiering. Hier dient nog een oplossing voor gevonden te worden.

Bachelor with honours nursing

Het programma gaat in op datgene waarnaar binnen het afnemend veld vraag naar is: mensen die in hun vakgebied een voorbeeldfunctie voor anderen vervullen. Binnen het programma is dan ook veel aandacht voor leiderschap. Daarnaast vindt ook veel verdieping in het beroepsveld plaats, studenten moeten de actualiteiten bijkomen en er worden lezingen georganiseerd. Ook vindt er een buitenlandse excursie plaats. Het afstudeerproject eindigt met de daadwerkelijke implementatie van de gevonden resultaten, iets dat in het reguliere programma achterwege blijft.

Het programma is extra naast het reguliere programma, en bepaalde onderdelen binnen het reguliere programma worden naar voren geschoven. Voor de studenten is de combinatie met het reguliere programma zwaar, maar tot nu toe levert dit geen problemen op. De studenten zijn enthousiast en nemen zelf initiatief. De groepsgrootte is kleiner dan in het reguliere programma, en doordat ze een ander traject volgen zitten ze vaak in dezelfde collegegroepen. Dit alles heeft een goede uitwerking op de communityvorming.

Er wordt van de studenten verwacht dat ze veel initiatief tonen; ze nodigen zelf gastsprekers uit, organiseren discussies en houden de actualiteiten in hun vakgebied bij. De studenten hebben meer contact met docenten en gastsprekers. Ook hebben een coach die hen begeleidt, waardoor er meer ruimte is voor studieloopbaanbegeleiding.

Bij de selectie voor het programma is vooral de motivatie van belang. In eerste instantie werd vooral gekeken of studenten een vwo-diploma hadden of de havo met een gemiddelde hoger dan een 7 hadden afgesloten. Veel studenten voelden zich hierdoor bij voorbaat uitgesloten en daarom is besloten de selectiecriteria te versoepelen en door middel van individuele gesprekken te selecteren. Omdat de mogelijkheid om je te onderscheiden nieuw is, is er voor veel studenten nog een drempel om zich aan te melden. Daarom zal het komende jaar actiever naar nieuwe deelnemers geworven worden. Hierbij zullen ook de huidige deelnemers een rol spelen. Het moment van werving en selectie is nog een punt van discussie; omdat dit aan het begin van het eerste jaar plaats vindt hebben studenten weinig tijd om er over na te denken.

De meeste deelnemers zijn daadwerkelijk gemotiveerd en initiatiefrijk. Aan het einde van het jaar zijn voortgangsgesprekken gepland om te kijken wie nog steeds gemotiveerd genoeg zijn. Indien dit het geval is, kunnen studenten doorstromen naar de hoofdfase van het programma. Honoursstudenten zijn over het algemeen sneller van begrip, maar hebben ook de neiging om opdrachten te onderschatten. Ze moeten uitgedaagd worden om iets te organiseren, en willen graag meer over de context van een opdracht weten. Docenten moeten hiermee rekening houden in hun colleges.

In de verpleging is het belangrijk dat men snel doorgroeit. Hopelijk worden honoursstudenten gewilde mensen op de arbeidsmarkt en zullen zij dit snel bereiken. Omdat het programma nog nieuw is, zijn er nog geen daadwerkelijke resultaten wat dit betreft. Wel is het afnemend veld enthousiast en wil men deze studenten graag rekruteren.

Klassieke werken in de hedendaagse context

Het honneursprogramma van de opleiding journalistiek aan de Christelijke Hogeschool Ede richt zich speciaal op klassieke teksten. Oude denkers worden bestudeerd, waarna een relatie wordt gelegd met moderne begrippen, die ook binnen de journalistiek van belang zijn. Het programma is verbredend, maar aan de andere kant ook verdiepend voor de journalistiek. Er komen thema's aan bod die juist voor deze opleiding relevant zijn, hoewel het gedachtegoed van de denkers verder reikt. De studenten verbreden door dit programma hun algemene kennis en overstijgen daarnaast de feitelijkheid, die vooral in het reguliere programma aan bod komt. Hierdoor ontwikkelen de honoursstudenten belangrijke analytische vaardigheden.

Opvallend is dat voordat het programma van start is gegaan, er allereerst een uitgebreid onderzoek onder alumni en het afnemend veld heeft plaatsgevonden. Hoofdredacteuren gaven aan dat zij graag een bredere algemene kennis onder afgestudeerden zouden zien, maar vonden de opzet van het programma enigszins hoog gegrepen en gaven aan dat het wellicht niet helemaal de goede aanpak was voor algemene kennis. Ook gaven ze aan dat wellicht beter vanuit thema's in plaats van vanuit bepaalde denkers gewerkt zou kunnen worden, omdat dit een betere houvast voor studenten zal bieden. Deze opzet zal het volgend jaar ook toegepast worden. De alumni die ondervraagd zijn, waren erg enthousiast over de opzet van het programma.

Om tot het programma toegelaten te worden, dienden studenten middels een motivatiebrief aan te tonen dat de aanpak bij hen paste. Daarnaast was de voortgang binnen de studie van belang en moesten de studenten een positief advies krijgen van een docent die hen goed kent. Het programma is extra naast het reguliere programma, en omdat het lezen van de teksten lastig is, kost het relatief veel tijd. De bijeenkomsten stimuleren de studenten echter om er toch iets voor te doen. Wel blijven sommigen achter met het schrijven van essays. Voor een drietal studenten dat zich aan had gemeld voor het programma, maar niet enthousiast meer was over het reguliere programma, heeft de deelname goed uitgediend. Op deze manier hebben zij meer uitdaging in hun studie gevonden.

De sfeer binnen de groep is goed; de studenten zijn gemotiveerd voor de bijeenkomsten en tonen initiatief. Omdat de opzet van de gehele opleiding aan de Christelijke Hogeschool Ede als relatief kleinschalig is, is het community-idee sowieso al aanwezig en is dus niet te zeggen dat dit voor de honoorgroep specifiek het geval is. Het programma wordt vooral gevolgd door studenten die het reguliere programma te licht vinden. Deze groep denkt meer dan gemiddeld analytisch en is in staat om de feitelijkheid te overstijgen en daarmee conclusies te trekken.

De docenten die meewerken aan het programma zijn op alfaterrein gepromoveerd en zijn ook zelf enthousiast over de onderwerpen en de bijbehorende aanpak. Er is onder andere college gegeven door een filosoof, een docent Engelse literatuur en een historicus.

De verwachting is dat het programma wel invloed zal hebben op de toekomst van de studenten, maar de vraag is nog hoe. In ieder geval is de belangstelling van de studenten gewekt. Door middel van het programma kunnen studenten concurreren met journalisten die een academische achtergrond hebben en wordt ook de overstap naar de universiteit vergemakkelijkt.

In de toekomst zal vanuit het programma een minor ontstaan voor andere studenten, en ook wordt het programma opgenomen in het onderzoeksprogramma van de faculteit. Omdat de studenten binnen het programma een goed essay met een denklijn erin leren schrijven, kan het een schakel vormen voor een eventuele overgang naar de universiteit. De opzet van het programma is op dit moment nog flexibel, en voor het volgend jaar zullen een aantal aanpassingen gedaan worden. Er zal een inleidend boek in de filosofie aangeboden worden aan de studenten en daarnaast zal meer vanuit de thematiek

gewerkt gaan worden. Ook bij dit programma is de toekomstige financiering nog een probleem.

Resultaten

De drie interviews hebben plaats gevonden in verschillende sectoren, met uiteenlopende programma's. Hieruit blijkt de gevarieerdheid in de didactische opzet, die hoogstwaarschijnlijk ook bij andere programma's terug te vinden is. Er zijn dan veel verschillen tussen de programma's, maar ook zijn er overeenkomsten te vinden.

Uiteindelijk resultaat nog onduidelijk, wel verwachtingen

De drie programma's zijn pas dit jaar van start gegaan. Daarom is er nog weinig te zeggen over het uiteindelijke resultaat van het volgen van zo'n programma. Wel is duidelijk dat men verwacht dat de studenten er uiteindelijk voordeel bij zullen hebben. Over het algemeen is het afnemend veld enthousiast over de programma's, waarbij hoofdredacteuren bij het programma 'Klassieke werken in de hedendaagse context' enigszins afwijken van die mening omdat zij graag een iets andere opzet zouden zien. Voor het programma 'Bachelor with honours nursing' zal het programma naar verwachting vooral studenten opleiden tot de meer leidinggevende functies, terwijl voor studenten in het programma 'Klassieke werken in de hedendaagse context' geldt dat zij meer verdieping krijgen en meer analytisch leren denken wat ook van nut kan zijn bij doorstroming naar het wetenschappelijk onderwijs. Over verdere voordelen in de latere carrière is nog weinig bekend.

Flexibiliteit in programma's ook voor de studenten

Binnen alle drie de programma's is een relatief grote flexibiliteit te vinden. Ook dit heeft te maken met het feit dat de programma's relatief nieuw zijn. Het is nog niet precies duidelijk wat het beste past bij de studenten, en daarom kunnen in de loop van het programma nog wijzigingen aangebracht worden. Studenten hebben hier een belangrijke inbreng in. Ook is er veel ruimte voor het eigen initiatief. Deelnemende studenten kunnen vaak een eigen onderwerp kiezen, zelf activiteiten organiseren of een gastspreker uitnodigen. Opvallend is dat wat dit betreft het programma 'Klassieke werken in de hedendaagse context' wat meer vast ligt. Wel vinden hier het komende jaar een aantal veranderingen in het programma plaats.

Communityvorming van groot belang

Het vormen van een community is binnen de programma's van groot belang. Door het intensieve contact met studenten en docenten worden deelnemers gestimuleerd om hun steentje bij te dragen en om zelf initiatief te nemen. Op deze manier kunnen zij zichzelf optimaal ontplooiën. Het contact met docenten is intensiever dan in het reguliere onderwijs het geval is, ook hebben docenten een meer sturende rol.

Honoursstudenten zijn meer analytisch en gemotiveerder

Belangrijke verschillen tussen honoursstudenten en reguliere studenten zijn dat honoursstudenten over het algemeen beter analytisch kunnen denken en gemotiveerder zijn. Hun motivatie is dan ook erg belangrijk bij de selectie. In veel gevallen is het reguliere programma te licht voor de studenten, waardoor ze in het honoursprogramma meer uitdaging zoeken en er ook ruimte ontstaat voor extra activiteiten. Voor de docenten die meewerken aan de honoursprogramma's is het vooral van belang dat zij aansluiten bij de aanpak en het type student.

Mate van extra's varieert

De mate waarin extra activiteiten georganiseerd worden, verschilt. Ten eerst heeft dit te maken met de duur van het programma. Zo duurt het programma 'Klassieke werken in de hedendaagse context' in totaal één jaar, en is het aantal activiteiten beperkt. Daarnaast heeft het ook te maken met de opzet van het programma. Zo staat het programma van 'Kunst, wetenschap en praktijk' minder vast, en zijn studenten met meer verschillende opdrachten bezig gedurende één jaar.

Toekomstige financiering onzeker

In de toekomst kan financiering van de programma's een probleem worden voor de voortzetting. De financiering vanuit 'Ruim Baan voor Talent' loopt ten einde en een

oplossing voor de komende periode moet nog gevonden worden. Zeker is dat men de programma's graag wil voortzetten, omdat de ervaringen positief zijn.

Conclusie interviews

Honoursprogramma's in het HBO zijn, net als op universitair niveau, divers. Het aanbod is zeer gevarieerd en de onderwijsopzetten verschillen in veel opzichten van elkaar. Ze zijn te beschouwen als complementair met het reguliere onderwijs dat wil zeggen dat ze de extra's bieden waar het reguliere onderwijs niet aan toe komt. Ze bieden meer verdieping, extra stof, aanvullende activiteiten, vaak meer contact met de beroepspraktijk, ruimte voor initiatief en meer interactie. De door middel van interviews onderzochte programma's zijn, net zoals de meeste programma's, pas recentelijk van start te gaan. Over de uiteindelijke resultaten van het volgen van een dergelijk programma valt daarom nog weinig te zeggen.

Om deel te nemen aan een honoursprogramma is het van belang dat studenten bovengemiddeld gemotiveerd zijn. De programma's zijn over het algemeen zwaar en daarom is een goede inzet erg belangrijk. Ook wordt van de studenten gevraagd dat ze zelf initiatief nemen. De selectiemethoden, waarbij motivatie belangrijk is en daarnaast ook naar de studievoortgang en de behaalde resultaten gekeken wordt, blijken tot nu toe goed te werken en te resulteren in de gewenste groep, uitzonderingen daargelaten.

Wanneer binnen de opleiding nog geen sprake is van een community leidt het honoursprogramma tot een 'honours of professional community'. Dit werkt stimulerend voor de studenten en zorgt ervoor dat ze enthousiast blijven over het programma. Het contact met docenten en het afnemend veld is over het algemeen intensiever. Docenten hebben verschillende rollen, bijvoorbeeld het geven van een college over een bepaald onderwerp of juist het coachen van de studieloopbaan.

Omdat slechts drie programma's middels dit onderzoek geanalyseerd zijn, zijn de uitkomsten indicatief. Wel geeft het een goed beeld van de diversiteit aan programma's en zijn er een aantal punten die duidelijk naar voren komen, zoals hierboven beschreven is.

Gezamenlijke conclusies deel I en II en een aanbeveling

In vergelijking met universitaire programma's, zijn honoursprogramma's op het HBO nog relatief nieuw. Veel programma's zijn pas het schooljaar (2006-2007) van start gegaan, en een aantal zit nog in de pilotfase. De zestien programma's die bij de inventarisatie gevonden zijn, geven een gevarieerd beeld en zijn in verschillende sectoren te vinden. De opzetten van de programma's zijn zeer divers, wat ten eerste al blijkt uit de duur van de programma's, deze varieert van 10 weken tot 4 jaar, en daarnaast ook uit de richting die aan de programma's gegeven is. Sommige programma's zijn vooral verdiepend binnen het vakgebied, anderen zijn vooral verbredend. Daarnaast is er ook in een aantal programma's extra aandacht voor leiderschap. Er zijn ook veel combinaties van deze verschillende typen te vinden.

Al met al is de inventarisatie naar verwachting redelijk dekkend. In sommige gevallen was het echter moeilijk om nadere informatie te vinden, met name omdat er geen informatie op internet te vinden was of omdat de naam afwijkend is en daarom niet via de gebruikelijke zoekmachines te vinden is. Daarom is het mogelijk dat er enkele programma's zijn blijven liggen. Mede dankzij gegevens vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is er echter veel informatie gevonden. Voor een aantal instellingen gold dat deze na meerdere malen benaderen, geen reactie gaven. Het is daarom niet bekend of bij deze instellingen/opleidingen een honoursprogramma wordt aangeboden. Het concept lijkt aan populariteit te winnen, en aangezien de programma's pas recentelijk opgestart zijn, is de verwachting dat meer hogescholen en opleidingen zullen volgen. Mogelijk zijn al weer nieuwe honoursprogramma's bij hogescholen in ontwikkeling om komende tijd te starten.

Wanneer de gevonden programma's vergeleken worden met die in het wetenschappelijk onderwijs, blijkt dat de programma's in het hoger beroepsonderwijs meer praktijkgericht. Toch is er ook een slag richting wetenschapsbeoefening te bemerken, omdat honoursstudenten vaak analytischer leren denken. De verwachting is dat dit de eventuele overgang naar een universitaire studie kan vergemakkelijken. In enkele gevallen werd echter ook aangegeven dat men er bewust heeft gekozen zich niet te richten op de overgang naar de universiteit omdat men de unieke kwaliteiten van het HBO-beroepsprofiel wilde benadrukken en aangaf dat er andere mogelijkheden zijn om door te stromen naar het WO.

Motivatie is van groot belang om deel te nemen aan een honoursprogramma. Het programma is vaak zwaar, omdat het bovenop het reguliere programma komt, en vergt een grote inzet. Van de studenten wordt over het algemeen verwacht dat ze zelf initiatief nemen. Ook de selectie is veelal gericht op de motivatie. Van belang is ook of de manier van werken van studenten aansluit bij de inhoud en opzet van het programma.

Het relatief intensieve contact met studenten en docenten leidt tot het vormen van een community. De community kan een beperkt karakter hebben en gebonden zijn aan de onderwijsgroep waarin de studenten gedurende een kortere of langere tijd zitten. Meestal heeft ze betrekking op de activiteiten van studenten in het honoursprogramma en op extra-curriculaire activiteiten van deze studenten daarbuiten. Studenten worden hierdoor gestimuleerd om hard te werken en zijn daarom ook enthousiast. Het contact met docenten en het afnemend veld is intensiever dan in het reguliere programma en docenten hebben in meerdere mate een stimulerende rol. De programma's zijn flexibel van opzet; er ligt geen vaststaand concept en de studenten hebben een belangrijke inbreng. Ook de evaluatie van studenten, aan het einde van het jaar of tussendoor, is van belang.

De indruk is dat extra financiering, al dan niet door de Commissie Ruim Baan voor Talent, belangrijk is voor het opstarten van een honoursprogramma. Daarom is het wellicht noodzakelijk om te inventariseren in hoeverre een gebrek aan middelen zal leiden tot het gedwongen stopzetten van programma's, die studenten en docenten graag hadden willen behouden.

Op het moment dat dit onderzoek verricht is, waren honoursprogramma's in het HBO nog een nieuw fenomeen. Om meer inzicht te krijgen in de werking van deze programma's is

het aan te raden de komende jaren vervolgonderzoek te doen. Ook zullen er hoogstwaarschijnlijk nog diverse andere honoursprogramma's ontstaan en zal binnen niet al te lange tijd een nieuwe inventarisatie nodig zijn. Op dit moment ligt hier een inventarisatie van de inhoud van de huidige honoursprogramma's hun kenmerken en een eerste indicatie van hun effecten.

Bronnen

Commissie 'Ruim Baan voor Talent' (2005), Tussenrapportage 2005. Beschikbaar op het internet: <<http://www.minocw.nl/documenten/5377a.pdf>>.

Eijl, P.J. van, M.C. Wolfensberger, L. Schreve-Brinkman & A. Pilot (2007). Honours, tool for promoting excellence. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS). *IVLOS-Mededeling nr 82*, 130 blz. Beschikbaar op het internet: <<http://www.uu.nl/uupublish/content/honourseijl.pdf>> .

Eijl, P.J. van, M.C. Wolfensberger, P.J. van Tilborgh & A. Pilot (2005). Honoursprogramma's in Nederland. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS). *IVLOS-Mededeling nr 77*, 31 blz. Beschikbaar op het internet: <<http://www.uu.nl/content/Meded77.pdf>>.

Eijl, P.J. van, M.V.C. Wolfensberger, M. Cadée, S.Siesling, E.J. Schreve-Brinkman, W.M. Beer, G. Faber en A. Pilot (2003). Plusprogramma's als proeftuin, met als bijlage een inventarisatie van plusprogramma's in Nederland. *Mededeling 69*. IVLOS, Universiteit Utrecht, 35 blz. Beschikbaar op het internet: <<http://www.uu.nl/content/Meded69.pdf>> .

HBO-raad (2007), Hogescholen. [Online]. [Geciteerd op 8 januari 2007]. Beschikbaar op het internet: <<http://www.HBO-raad.nl/?id=138&t=school>>.

Bijlagen

Bijlage 1: Inventarisatieschema's honoursprogramma's

Bijlage 2: Vragenlijst interviews

Bijlage 1: Inventarisatieschema's honoursprogramma's

1.

Naam	Aviation Management
Aanbieder	Hogeschool van Amsterdam
Adres internet	http://www.international.hva.nl/aviation-management/
Contact	020 - 595 11 11
Voor wie	Ambitieuze studenten met bachelor-diploma 'Aviation, Business Logistics and Technical Management' of vergelijkbare opleiding.
Beschrijving	Internationale, Engelstalige kopstudie na de HBO-bachelor die opleidt tot 'Aviation Manager'.
Onderwijsvorm	Diverse praktische opdrachten/projecten waarin de student kennismaakt met verschillende beroepssituaties en diverse keuzecursussen, georganiseerd als seminars, op het gebied van luchthaven-/luchtvaartmaatschappijmanagement. Probleemoplossend vermogen wordt getraind. Tweede helft van het jaar wordt gevuld met een stageopdracht.
Selectie	Toelatingsexamen
Ingegaan per	Studiejaar 2005-2006
Duur programma	1 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	Aviation Management-diploma
Extra-curriculair?	Kopstudie na de bachelor

2.

Naam	Bachelor with Honours Nursing
Aanbieder	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Adres internet	https://www.han.nl/restyle/centraal/unieuws.xml?newsid=10022&cancel-url=/restyle/centraal/nieuws-archief.xml
Contact	Friede Simmes, 024-3531359, Friede.Simmes@han.nl
Voor wie	Studenten verpleegkunde met diploma havo/vwo en gemiddeld eindexamencijfer boven de 7
Beschrijving	Het programma focust op een betere voorbereiding op en innovatie van de beroepspraktijk. De "brede blik" van de student wordt aannemelijk gemaakt door o.a. aandacht voor leiderschapscompetenties en een internationaal perspectief op de beroepsuitoefening. Er is veel interactie tussen studenten, docenten en beroepsbeoefenaars. Hierdoor ontstaat een professional community. Studenten worden intern intensief begeleid door docenten op masterniveau en extern door verpleegkundige professionals.
Onderwijsvorm	De studenten krijgen een zwaarder programma aangeboden van 50 ECTS (extra minor, internationale reis, extra gastdocenten). Verdere verzwaring vindt plaats door programmaonderdelen van het reguliere tweede en vierde jaar naar voren te halen en het afstudeerproject inhoudelijk te verzwaren
Selectie	HAVO met 7 gemiddeld afgerond, een VWO diploma, of een hele goede motivatie waarom men van mening is dat men ondanks dat men niet aan één van deze voorgaande voorwaarden niet kan voldoen wel mee wil doen. In het propedeusejaar volgen de studenten een extra studieprogramma, haalt men alles dan kan men definitief doorstromen naar de hoofdfase van het BHN programma.
Ingegaan per	Augustus 2006
Duur programma	4 jaar

Honorering/studiepunten/afsluiting	Extra studiepunten, aantekening op het diploma.
Extra-curriculair?	Ja, enkele onderdelen van het reguliere programma worden naar voren geschoven

3.

Naam	Honneursprogramma "Klassieke werken in de hedendaagse context"
Aanbieder	Christelijke Hogeschool Ede
Adres internet	n.v.t.
Contact	Dr. P. Blokhuis, p.blokhuis@che.nl, 0318-696300
Voor wie	Kleine groep extra gemotiveerde studenten uit het derde en vierde jaar
Beschrijving	Er worden klassieke teksten bestudeerd, aan de hand waarvan de studenten leren waar begrippen als tolerantie en democratie vandaan komen. De namen van denkers als Plato vallen nog vaak in kranten, en slaan op een bepaalde traditie. Voor de deelnemende studenten is dit een extra stuk algemene ontwikkeling.
Onderwijsvorm	Het programma bestaat uit vier blokken, waarbij in elk blok zes bijeenkomsten zijn. Tijdens deze bijeenkomsten wordt een tekst gelezen van een grote denker, waarbij een link wordt gelegd met moderne begrippen. Aan het einde van elk blok schrijven de studenten een essay over een denker waar zij in geïnteresseerd zijn.
Selectie	Motivatie is erg belangrijk, daarnaast wordt gekeken of de student niet te veel achterloopt en of er wellicht andere redenen zijn om de student niet deel te laten nemen.
Ingegaan per	September 2006
Duur programma	1 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	16 ECTS, certificaat
Extra-curriculair?	Ja

4.

Naam	Honours Programma
Aanbieder	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten/Conservatorium van Amsterdam, Koninklijk Conservatorium Den Haag
Adres internet	http://www.ahk.nl/ahk_upload/ahk_documenten/AHK_jaarverslag_2005_def.pdf
Contact	Clara Brons, c.brons@ahk.nl
Voor wie	Studenten van de Voortgezette Kunst Opleiding muziek: uitvoerend en compositie. In oktober 2006 is een tweede auditieronde geweest, waarbij naast master ook een aantal bachelorkandidaten zijn toegelaten.
Beschrijving	Zet een persoonlijk traject uit met aanvullende studiemogelijkheden, die een optimale verdere ontwikkeling mogelijk maakt.
Onderwijsvorm	Op basis van een persoonlijk studieplan en afhankelijk van de persoonlijke kwaliteiten en behoeften kunnen bijvoorbeeld de volgende activiteiten worden gerealiseerd: <ul style="list-style-type: none"> • deelname aan masterclasses of zomercursussen • plaatsing onder de coaching van een orkest, ensemble of andere muziekinstelling • studie of stage in het buitenland • een opleidingstraject met specifieke begeleiding gericht op de

	<p>solistische praktijk, kamermuziek of ensemblespel</p> <ul style="list-style-type: none"> • specifieke begeleiding bij het geven van concerten en de deelname aan concoursen • theorielessen/research op hoog niveau • additionele bijdragen tot materiële ondersteuning (bijvoorbeeld financiële ondersteuning voor concertbezoek, de aanschaf van boeken en/of de verzorging van het instrument) • cross-over projecten <p>De student krijgt een mentor, meestal de eigen hoofdvakdocent. De mentor houdt zich op de hoogte van de vorderingen aan de hand van het individuele studieplan en coacht de student bij de uitvoering ervan.</p> <p>Er vindt een afsluitend festival plaats met presentaties door de kandidaten en een onderdeel gericht op reflectie.</p>
Selectie	Op basis van een preselectie wordt bekeken of je in aanmerking komt voor de auditie. Er kunnen maximaal 20 studenten per conservatorium deelnemen aan de auditie, waarvan maximaal 13 studenten per conservatorium worden toegelaten tot het honneursprogramma.
Ingegaan per	Collegejaar 2006/2007
Duur programma	1 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	Deelnemende studenten ontvangen een bijdrage in de kosten.
Extra-curriculair?	Ja
Opmerking	Vervolg op de eerder bestaande 'Voorziening Excellerende Jonge Musici', een programma dat liep vanaf het schooljaar 2000/2001 over alle conservatoria in Nederland. In 2003/2004 hebben de conservatoria van Amsterdam en Den Haag dit omgedoopt in het huidige programma.

5.

Naam	Honoursprogramma Strategic Business Management & Marketing
Aanbieder	NHTV
Adres internet	n.v.t.
Contact	Hoof.S@nhtv.nl
Voor wie	Vierdejaars studenten van business related studies in binnen- en buitenland met een ambitieuze en sterke motivatie (derdejaars kunnen zich hiervoor inschrijven)
Beschrijving	SBM is én generalistisch opgezet én specifiek in die zin dat de student zelf kan kiezen in welke sector hij onderzoek wil doen naar management of marketing problemen van een bedrijf. De track vormt een directe brug naar de Master in Management van de Universiteit van Brussel. SBM studenten hebben daarnaast toegang in verschillende premasterprogramma's van verschillende universiteiten waar ze in aanmerking komen voor een variërend aantal vrijstellingen en verkorte trajecten.
Onderwijsvorm	De studenten zijn samengebracht in een vaste internationale classroom. SBM bestaat uit twee grote delen: waarmee bestaande uit een geheel van disciplinaire en multidisciplinaire vakken waarvoor de studenten met een 6 moeten slagen. De lessen bestaan voornamelijk uit inleidende hoorcolleges. In de laatste 5 weken werken de studenten uitsluitend aan hun thesis. Werkcolleges dienen ter ondersteuning van de hoorcolleges. Van de vakken leggen ze tentamens af en leveren ze coursework in.

	Daarnaast moeten de studenten een individueel wetenschappelijk researchproject doorlopen in Business applied research in opdracht van een bedrijf in Nederland of in het buitenland. Het onderzoeksverslag leggen ze vast in een dissertatie of thesis. Er bestaat een mogelijkheid tot onderzoek in het buitenland.
Selectie	Het programma is bedoeld voor de 5 procent beste studenten met een maximum van 30 tot 45 studenten. Er wordt geselecteerd op vooropleiding en CV, gemiddeld behaalde cijfers tijdens de bachelor studie en vooral de motivatiebrief. De studenten ondergaan tevens een objectief assessment met betrekking tot hun academische- en onderzoeksvaardigheden, hun communicatie- en managementskills en hun leervermogen.
Ingegaan per	2005/2006
Duur programma	1 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	60 ECTS. Bij succesvol afstuderen krijgen de studenten het HTRO – NHTV diploma met vermelding van hun driejarige prof. Bachelor vooropleiding en een bijkomend SBM certificaat dat aangeeft in aanmerking te komen voor de Master in Management van de VUB.
Extra-curriculair?	Ja, vervangt het vierde jaar van de professionele bachelor

6.

Naam	Honoursprogramma Vastgoed & Makelaardij
Aanbieder	Hanzehogeschool Groningen
Adres internet	www.hanze.nl
Contact	Lies Oldenhof, 050-5952130, e.f.oldenhof@pl.hanze.nl / Yvonne Jorritsma, y.jorritsma@pl.hanze.nl
Voor wie	Studenten die wat extra's willen en kunnen naast het reguliere of tempoprogramma van de opleiding. Motivatie speelt daarbij een belangrijke rol.
Beschrijving	Studenten maken deel uit van een "professional community" een gemeenschap van docenten en studenten en professionals die studenten stimuleren het beste uit zichzelf te halen. Binnen Vastgoed & Makelaardij werken de studenten aan opdrachten vanuit het lectoraat Vastgoed, onder leiding van ir. Frank van Genne MRICS. Daarnaast bepalen de studenten per periode als groep op welke manier ze gaan werken aan een verbreding of verdieping van het programma.
Onderwijsvorm	Het honoursprogramma is een verdieping van het thema van het blok dat ze net als mede-studenten op dat moment volgen. Deze verdieping vindt plaats door extra colleges en het uitvoeren van een onderzoek. De studenten hebben een eigen werkkamer met computers tot hun beschikking.
Selectie	Eisen voor deelname zijn dat de student gemiddeld goede cijfers haalt in de propedeuse en de propedeuse in een jaar (na havo/mbo) of in een half jaar na vwo afrondt. Tenminste 3 docenten dienen de deelname te steunen. Er vindt een gesprek plaats met de examencommissie van de opleiding over de motivatie van de student.
Ingegaan per	September 2006
Duur programma	3 jaar (na de propedeuse)
Honorering/studiepunten/afsluiting	De studenten die het honoursprogramma nu volgen krijgen een extra programma per blok van 5 ECTS. In de praktijk blijkt nu dat dit voor de studenten moeilijk te volbrengen is in verband met bijbaantjes et cetera. Er vindt nu een evaluatie van het honoursprogramma plaats. Het zou kunnen dat dit met ingang van het tweede semester zal worden aangepast. Na het behalen van

	hun diploma en het volbrengen van het honoursprogramma mogen de studenten de titel 'Bachelor of Honours' dragen.
Extra-curriculair?	Ja

7.

Naam	Honours Programme
Aanbieder	Hogeschool Inholland
Adres internet	Studiewijzer Honours Programme 'Onderwijskundig Leiderschap en schoolontwikkeling'
Contact	Marije.vanDort@INHOLLAND.nl
Voor wie	Pabo-studenten die meer willen dan alleen het onderwijzen van kinderen
Beschrijving	Het Honours Programme bereidt voor op het functioneren in het schoolmanagement, als aanvulling op de reguliere lerarenopleiding. Het programma biedt extra diepgang en complexiteit van de onderwijsinhouden, specifiek met betrekking tot pedagogiek, vakdidactiek en visie; gaat in op de specifieke positie van de student als toekomstig lid van het managementteam in een school in relatie tot visieontwikkeling en het aansturen en ontwikkelen van het onderwijs; en draagt bij aan de professionele houding van de student als toekomstig educatief leider binnen een team van een school, de ontwikkeling van zijn onderzoekshouding en zijn vermogen tot het begeleiden van processen.
Onderwijsvorm	Diverse onderwijseenheden met verschillende opdrachten, waaronder onderzoek, het uitvoeren van een project op een basisschool. Het programma wordt afgesloten door het afleggen van de meesterproef, het ontwikkelen van een conferentie.
Selectie	Een assessment, bestaande uit verschillende stadia: het insturen van een portfolio, een zelfstudietoets pedagogiek, een criteriumgericht gesprek en deelname aan enkele simulaties. Wanneer aan de criteria behorende bij een stadium voldaan is kan de student doorstromen naar het volgende stadium.
Ingegaan per	Collegejaar 2006/2007
Duur programma	4 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	60 ECTS, student studeert af op bachelor+-niveau.
Extra-curriculair?	Ja

8.

Naam	Honours Programme
Aanbieder	Saxion Hogeschool
Adres internet	http://www.sax.nu/intranet/?p=70593
Contact	Joop Mengels, 053-4871655
Voor wie	Studenten van de drie academies Gezondheidszorg, Mens en Maatschappij en Bestuur en Recht.
Beschrijving	Het programma geeft de studenten de mogelijkheid naast het reguliere programma meer te leren over het doen van onderzoek. Het programma is opgebouwd uit blokken van één kwartiel. Het Honours Programme zorgt voor een soepele overgang naar de universiteit.
Onderwijsvorm	Het programma is stapsgewijs opgezet, met telkens een theoretisch en een praktisch onderdeel. Het eerste blok omvat een algemene oriëntatie in de wetenschap, het tweede blok instrumenten om te onderzoeken. In het verdere programma

	wordt hierop voortgebouwd. De praktische onderdelen bestaan uit onder andere stages, meelopen en toegepast onderzoek doen. Het afstuderen gebeurt op een hoger niveau, waarbij de studenten zelf een onderzoek uitvoeren, waar ze gedurende het hele programma op voorbereid zijn.
Selectie	CV/motivatiefbrief , cijfers
Ingegaan per	Oktober 2006
Duur programma	3 jaar (na de propedeuse)
Honorering/studiepunten/afsluiting	Geen extra studiepunten, wel een honoursbul, een extra certificaat bij het bachelordiploma.
Extra-curriculair?	Ja
Opmerking	Het programma zoals het nu draait is een pilot. In april zal de voortgang worden geëvalueerd, waarna een advies over een eventuele voortzetting wordt gegeven aan de Raad van Bestuur. De verwachting is dat dit advies positief zal zijn. Op dit moment nemen drie academies deel aan het programma, volgend jaar zal de opzet hogeschoolbreed zijn. Het programma is nog niet geheel bekend, er wordt per blok bekeken hoe het verder zal gaan.

9.

Naam	Honours Programme en Studio AMFI
Aanbieder	Hogeschool van Amsterdam/Amsterdam Fashion Insitute
Adres internet	http://www.hva.nl/jaarverslag/documenten/jaarverslag_hva_2005_totaal.pdf
Contact	m.j.heinen@hva.nl
Voor wie	Tweedejaars studenten van de opleiding Design & styling die zeer getalenteerd zijn; boven het gemiddelde uitsteken en dus hoge cijfers hebben. Bovendien moeten studenten zeer gemotiveerd zijn. Daarnaast spelen sociale vaardigheden en werkhouding een (kleinere) rol.
Beschrijving	Middels het programma wordt getracht de studenten een eigen identiteit in een collectie te laten ontwikkelen
Onderwijsvorm	De studenten krijgen tien weken les in een speciale klas met een aangepast programma van workshops, masterclasses van specialisten uit de modewereld en een studiereis naar Milaan en Parijs.
Selectie	De studenten worden geselecteerd aan de hand van hun werk in het project dat in de derde periode plaats vindt. Daarnaast worden soms studenten gevraagd die in eerdere projecten erg succesvol waren. Uit deze groep wordt dan een kleinere groep geselecteerd door een kleine commissie. Er vindt een gesprek plaats met deze studenten en zijn worden beoordeeld op hun voorgaande werk en hun motivatiebrief. Als studenten vinden dat zij voor het programma in aanmerking komen mogen zij ook zichzelf aanmelden.
Ingegaan per	2004
Duur programma	10 weken; de 4e periode, maar de studenten gaan door in de vakantie. Het programma wordt eind augustus afgerond met een eindshow.
Honorering/studiepunten/afsluiting	Studenten krijgen de normale 15 studiepunten en een certificaat van deelname en een beoordeling.
Extra-curriculair?	Nee, vervangt het keuzeprogramma in de vierde periode

10.

Naam	Kunst, Wetenschap en Praktijk
-------------	-------------------------------

Aanbieder	Gerrit Rietveld Academie i.s.m. faculteit Geesteswetenschappen van de UvA
Adres internet	http://www.student.uva.nl/honoursprogramma/object.cfm/objectid=F68ECEDE-397E-4029-8D1157C2E2070A59
Contact	mailto:honoursprogramma.fgw@uva.nl / Gerrit Rietveld Academie
Voor wie	16 getalenteerde en gemotiveerde studenten van de UvA en de Rietveld Academie (tweedejaars studenten). De UvA-studenten houden zich in hun studie op de een of andere manier bezig met kunst.
Beschrijving	Centraal in het programma staat de wisselwerking tussen kunst, wetenschap en praktijk
Onderwijsvorm	Het programma bestaat uit drie vakken. Het eerste vak bestaat uit een interdisciplinaire werkgroep, contacten met professionals, onderzoek in kleine groepen, mondelinge en schriftelijke presentaties en excursies. De andere twee vakken bestaan uit projecten die de studenten, mede op basis van hun eigen achtergrond en interesses, zelf vorm geven.
Selectie	Studenten die in hun eerste jaar alle vakken in één keer hebben gehaald met gemiddeld ten minste een 7.0 en die in september 2006 aan het tweede studiejaar beginnen, kunnen zich aanmelden door middel van een motivatiebrief. Er wordt geselecteerd op motivatie, talent, ambitie, vermogen om buiten de eigen discipline te werken en de te verwachten bijdrage aan de groep.
Ingegaan per	Oktober 2006
Duur programma	1 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	30 ECTS
Extra-curriculair?	Ja

11.

Naam	Masterclass Integrated Product Development
Aanbieder	Hogeschool Utrecht
Adres internet	n.v.t.
Contact	marc.pallada@hu.nl
Voor wie	Op dit moment is het programma bedoeld voor studenten van de opleidingen werktuigbouwkunde, elektrotechniek, technische informatica, industriële automatisering, technische bedrijfskunde. Er wordt gekeken of het programma ook voor andere opleiding opengesteld kan worden. De studenten beginnen in het tweede semester van hun derde jaar.
Beschrijving	De studenten worden opgeleid tot toonaangevende professionals. Ze kunnen colleges en workshops volgen in het buitenland en ook over de grens stage lopen. De opleiding wordt zoveel mogelijk op maat voor de individuele student ingericht. Het uitgangspunt is dat studenten leren een gebruiksvriendelijk, toegankelijk en duurzaam product te ontwikkelen. In de masterclass voeren ze in teams echte praktijkopdrachten uit in het gebied van de gebouwde omgeving of machinebouw. Een deel van het programma volgt de student bij buitenlandse partnerinstellingen van de kenniskringen.
Onderwijsvorm	De studenten werken in multidisciplinaire teams samen en doen onderzoek.
Selectie	De studenten worden geselecteerd op hun cijfergemiddelde en op hun motivatie die blijkt uit een sollicitatiebrief en –gesprek. De studenten mogen geen vertraging op hebben gelopen. Het gemiddelde van de eerste twee studie jaren dient hoger dan een 7

	te zijn.
Ingegaan per	Start werving in september 2006, start programma in februari 2007
Duur programma	3 semesters (18 maanden)
Honorering/studiepunten/afsluiting	Het programma heeft een eigen examencommissie, de studenten moeten 30 ECTS extra verwerven bovenop hun reguliere programma. Studenten krijgen een ander diploma en een aanbevelingsbrief van het CvB.
Extra-curriculair?	Gedeeltelijk

12.

Naam	Masterklas
Aanbieder	Ons Middelbaar Onderwijs voor Fontys ILS en de Hogeschool Rotterdam.
Adres internet	http://www.masterklas.nl/
Contact	013 5955581 of masterklas@omo.nl
Voor wie	Leerlingen die van OMO-scholen afkomstig zijn. De studenten moeten ieder jaar voldoen aan studiepunteneisen en de studie mag maximaal 4 ½ jaar duren. De lerarenopleiding wordt gevolgd aan Fontys ILS of de Hogeschool Rotterdam.
Beschrijving	OMO voorziet voor de studenten die een beurs krijgen in een eigen aanvulling op de opleiding in de vorm van een Masterklasprogramma. Er is een omslag gemaakt naar sociaal psychologische richting in plaats van het traditionele onderwijskundige programma. Het programma gaat sterk uit van reële situaties waarin studenten zich bevinden (bijvoorbeeld met acteurs) om dan pas naar theorieën te gaan.
Onderwijsvorm	Trainingen om makkelijker met situaties om te gaan, bewustwording van eigen waarden en normen via trainingen. Ook bestaat het programma uit psychologische tests (drijfverenanalyse), intervisie (door geschoolde supervisors) en een zkm-test. Studenten komen regelmatig bijeen.
Selectie	Via decanen van OMO-scholen
Ingegaan per	2001
Duur programma	4 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	De studenten verwerven de titel Masterklasafgestudeerde en hebben dan voorrang bij vacatures van OMO. Er is een masterklas-award (certificaat) voor de student die het meest interessant en meest eigenzinnig een stage heeft vormgegeven.
Extra-curriculair?	Ja

13.

Naam	SPECO Sportbusiness Centre
Aanbieder	Fontys Economische Hogeschool Tilburg
Adres internet	http://www.fontys.nl/feht/default.asp?idsitestructurenode=122176
Contact	M.vanBottenburg@fontys.nl
Voor wie	Studenten uit het 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e jaar van de SPECO-opleiding binnen de bachelor of Commerce of de bachelor of Communication.
Beschrijving	Met het Fontys SPECO Special Programme biedt de Fontys Economische Hogeschool Tilburg studenten van de opleiding Sport Economie & Communicatie (SPECO) de mogelijkheid om hun studie te verrijken. Studenten kunnen dit doen door bovenop hun

	studie, dus extra-curriculair, een opdracht te vervullen in het kader van een procesopdracht in het onderwijs of de externe dienstverlening. Eventueel kan de opdracht worden geleverd in combinatie met (maar niet in plaats van) de afstudeerstage.
Onderwijsvorm	De opdracht wordt gekoppeld aan een 'real life case' in het beroepenveld; bij voorkeur in verband met externe dienstverlening die reeds plaatsvindt door het SPECO Sportbusiness Centre of in het kader van het SPECO-onderwijs. Ook kan de opdracht worden vervuld door een extra stage in het werkveld uit te voeren met een bijzondere opdracht. De praktijkcasus wordt verzwaard met een taak om theoretische verdieping aan te brengen in het betreffende onderwerp. Het resultaat van de opdrachten dient te geschieden in de vorm van een verslag en presentatie aan de opdrachtgever en de lector Sportbusiness van de FEHT en eventueel een artikel of andere publicatie, congresbijdrage, e.d..
Selectie	De selectie geschiedt op basis van motivatie, studieresultaten en een sollicitatiegesprek. Bovendien is betrokkenheid bij de studentenvereniging van de SPECO-opleiding of andere extra-curriculaire activiteiten een pré.
Ingegaan per	2004
Duur programma	1 jaar (studiebelasting van 10 ECTS verdeeld over dit jaar)
Honorering/studiepunten/afsluiting	SPECO-honours-certificaat ter aanvulling op het diploma
Extra-curriculair?	Ja

14.

Naam	Talentproject: meester-gezel
Aanbieder	Hanzehogeschool Groningen, de Christelijke Hogeschool Nederland, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Hogeschool Drenthe
Adres internet	www.talentproject.nl
Contact	g.vellinga@q-modus.nl / 050 363 8840 of 06 51556619
Voor wie	Vierdejaars excellente studenten van de deelnemende hogescholen
Beschrijving	Het project koppelt excellente studenten en experts uit het bedrijfsleven aan elkaar in de vorm van meester-gezelparen.
Onderwijsvorm	Tijdens het Talentproject voert de gezel, in nauwe samenwerking, met de meester een voor de organisatie relevant en innovatief onderzoek uit. Daarnaast krijgt de gezel de gelegenheid om mee te kijken met de dagelijkse werkzaamheden van de meester en hem/haar in de praktijk aan het werk te zien. Het traject wordt afgesloten met het maken van het zogeheten Meesterproefstuk. Dit houdt in dat een voorstel moet worden gedaan in de vorm van een ontwerp, een softwareprogramma, een wetenschappelijk artikel of een nauwkeurig beschreven idee.
Selectie	Gesprek, waarbij gelet wordt op verbale communicatie; enthousiasme en gemotiveerdheid om aan het project. Daarnaast zijn de initiatieven die de student naast zijn of haar studie heeft ontplooit van belang, alsmede de cijfers. In een tweede gesprek wordt ingegaan op de inhoud van het project, waarna een geschikt bedrijf gezocht wordt. Als beide kanten ermee overeenstemmen gaat het project van start, zo niet wordt gezocht naar een andere match.
Ingegaan per	1 januari 2005
Duur programma	Vijf tot zes maanden

Honorering/studiepunten/afsluiting	Het onderzoek dat de student uitvoert is vaak de eindscriptie en de student krijgt hier dus studiepunten voor. De student krijgt geen extra punten voor de deelname maar wel een certificaat.
Extra-curriculair?	Nee
Extra informatie	Ontstaan vanuit programma van de Rijksuniversiteit Groningen

15.

Naam	Topclass Economie & Management
Aanbieder	Hogeschool Utrecht
Adres internet	gilbert.silvius@hu.nl
Contact	0302586201
Voor wie	Tweede-, derde- en vierdejaars studenten van de faculteit Economie & Management, extragemotiveerd en met bovengemiddelde cijfers
Beschrijving	Het is een uitbreiding en intensivering van het reguliere bachelorprogramma. In een inspirerende groep studenten en docenten wordt gericht gewerkt aan professionele vaardigheden, met extra aandacht voor consultancy, internationaal werken en onderzoek.
Onderwijsvorm	Studenten ontwikkelen een brede blik door onder andere een deel van de opleiding te volgen aan business schools in het buitenland en door te functioneren in multidisciplinaire projectgroepen. In de premasterfase doen de studenten toegepast onderzoek. Het Topclass-programma bestaat uit drie programmadelen, genaamd 'Advies en onderzoek', 'Study abroad', en 'Premaster'.
Selectie	Propedeuse moet binnen één jaar gehaald worden, met een 7 als gemiddeld eindcijfer. Verdere selectie op basis van intakegesprek en portfolio van studieloopbaan.
Ingegaan per	Pilot 2005/2006, formele programma 2006/2007
Duur programma	3 jaar
Honorering/studiepunten/afsluiting	30-45 ECTS
Extra-curriculair?	Gedeeltelijk extra-curriculair, gedeeltelijk vervangend (verdiepende minor en studeren in het buitenland)

16.

Naam	Windesheim Honours College
Aanbieder	Hogeschool Windesheim
Adres internet	http://www.windesheim.nl/portal/page?_pageid=559,1685277&_dad=portal&_schema=PORTAL
Contact	038 - 4 699 699 (Windesheim informatiecentrum)
Voor wie	Studenten met een havo-diploma en een propedeusediploma van een reguliere hoger onderwijsinstelling. Studenten met een vwo-diploma (of hieraan gelijkwaardig) kunnen op basis van elders verworven competenties vrijstelling krijgen van het eerste jaar HBO en stromen direct in, na selectie, in het eerste jaar van het Honours College.
Beschrijving	Engelstalig onderwijs, met een specifieke vorm van toetsing en diplomering, kleinschalige onderwijsvormen (tot 25 deelnemers), 'peer interaction', nauw contact docent-student en intensieve studiebegeleiding. Het programma is intensief, interdisciplinair en internationaal. Studenten wonen op de campus behorende bij de opleiding. De studenten kiezen hun major in één van de volgende studiegebieden: - Trade, transport and logistics - Technology and sustainable Development

	- Health, social and community studies Dit zijn brede, interdisciplinaire gebieden, verbonden met thema's die sociaal-economisch van belang zijn in de periode vanaf 2010. Qua thematiek sluiten ze aan bij Centraal en Oost-Europa en ontwikkelingslanden.
Onderwijsvorm	Een major (study area) (90 ECTS), de professional core (45 ECTS), een verbredende minor (45 ECTS), twee stages, waarvan minimaal één in het buitenland of bij een internationale organisatie, en bij voorkeur één in het bedrijfsleven en één in de publieke sector.
Selectie	Engelse taalvaardigheid, motivatie, maatschappelijk engagement en internationale en interculturele belangstelling (essay/interview), eerdere studieresultaten.
Ingegaan per	1 september 2008
Duur programma	3 jaar (jaar 2,3 en 4 van een HBO-opleiding)
Honorering/studiepunten/afsluiting	Bachelor of Honours
Extra-curriculair?	Nee, vervangend

Bijlage 2: Vragenlijst interviews

Het doel van dit interview is om een indruk te krijgen wat het volgen van het programma toevoegt voor de deelnemende studenten en hoe het bijdraagt aan talentontwikkeling.

Huidige stand van zaken

Hoeveel studenten nemen er deel?

Hoe groot is de instroom per jaar en hoeveel studenten vallen af in de loop van het programma?

Wanneer vallen deze studenten af?

Is daar een reden voor?

Talentontwikkeling; verschil met het reguliere programma

Wat zijn de verschillen van het programma t.o.v. het reguliere programma?

Hoe is de moeilijkheid/zwaarte van het programma?

Hoe verschillen de einddoelen van een honoursstudent van die van een reguliere student?

Welke talenten zijn extra ontwikkeld door het honoursprogramma?

- meer vakkennis
- meer kennis buiten het vakgebied; verbreding
- vaardigheden
- internationalisering
- leiderschap
- netwerken

Selectie

Welk type student wordt gezocht?

Is de groeipotentie van belang?

Wat zijn de verschillen tussen reguliere- en honoursstudenten?

Hoe leidt de selectie tot een groep van dit type studenten?

Heeft dit in de praktijk ook inderdaad gewerkt?

Zijn er tussentijdse veranderingen geweest in de selectie, en zo ja, waarom?

Relatie programmamakenmerken en talentontwikkeling

Welke onderdelen komen voor in het programma? Vb.: werkvormen, literatuur, het geven van feedback, andere docenten, externe opdrachtgever, zelf onderzoek doen

Hoe ontwikkelen de studenten door middel van deze onderdelen hun talenten?

Komen de studenten die het honoursprogramma volgen ook daadwerkelijk in andere posities terecht? (evt. prognose)

Hebt u informatie over afgestudeerden?

andere posities

kwaliteit

nut van het honoursprogramma

anekdotes?

Eigen initiatief

In hoeverre kunnen de studenten zelf beslissen welke activiteiten ze binnen het honoursprogramma ondernemen?

Hoe ontwikkelen ze hierdoor hun talenten?

Community

Hoe vaak ontmoeten de studenten elkaar?

Maakt het werken met andere honoursstudenten een positief verschil?

Hoe worden de honoursstudenten gezien door de reguliere studenten en andersom?

Maken de studenten ook deel uit van de organisatie van het honoursprogramma?

Is er ook sprake van een professional community, door bijvoorbeeld intensiever contact met docenten, docenten uit de praktijk of anderen die werkzaam zijn in het beroepsveld? Internationale contacten?

Docenten

Wat is het verschil tussen een honoursdocent en een reguliere docent?

Docenten uit praktijk?

Geeft een honoursdocent op een andere manier les?

Hoe ervaren de studenten dit?

Hebben de studenten meer contact met hun honoursdocenten dan met reguliere docenten?

In hoeverre hebben de studenten meer contact met experts uit het beroepsveld? Hebben ze wellicht een externe begeleider?

Evaluatie

Wordt het programma ook geëvalueerd? Wat zijn de uitkomsten?

Welke onderdelen slaan erg aan bij de studenten?

Wat vinden de studenten die deelnemen van het programma op zich?

Veranderen de cijfers van de student in het reguliere programma door deelname aan het honoursprogramma, in positieve of negatieve zin? Is daar een reden voor?

Hebt u wellicht aanvullend materiaal, zoals bijvoorbeeld een evaluatieverslag?

Dit interview zal niet woordelijk worden weergegeven, geprobeerd zal worden een goede impressie te geven van het programma en de relatie met talentontwikkeling. Het verslag van dit project kan naar u toegestuurd worden. Hebt u wellicht interesse in het bijwonen van een studiebijeenkomst/conferentie op het gebied van talentontwikkeling?

IVLOS-Medelingen sinds 1997

Nr. 85	<i>Honoursprogramma's in het HBO. Inventarisatie 2007 (deel I) met een nadere verkenning (deel II)</i>	C. Groothengel en P.J. van Eijl	Feb. '08
Nr. 82	<i>Honours, tool for promoting excellence (Tweede, licht herziene druk)</i>	P.J. van Eijl, M. Wolfensberger, L. Schreve-Brinkman en A. Pilot	Jan. '08
Nr. 81	<i>Het doorlichten van een bachelorcurriculum Op academische vaardigheden</i>	J.J. Harts, A.de Vocht, L. Paul, F. Toppen. C. van der Blonk, P.J. van Eijl	Okt'05
Nr. 80	<i>Interne Kwaliteitszorg</i>	Wes Holleman	Juni '05
nr. 79	<i>Deeltijd didactiek in wording, een onderzoek bij de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid van de UU</i>	Pierre van Eijl (IVLOS) en Jan Klanderma (Rechtsgeleerdheid UU)	april '05
nr. 78	<i>Wederzijds commitment: studiecontracten in het Utrechtse onderwijsmodel</i>	Wes Holleman	feb.'05
nr. 77	<i>Honoursprogramma's in Nederland: resultaten van een landelijke inventarisatie in 2004</i>	P.J. van Eijl, M.V.C. Wolfensberger, P.J. van Tilborgh, A. Pilot	feb. '05
nr. 76	<i>Interne kwaliteitszorg in twee onderwijsinstututen van de Universiteit Utrecht (dubbelnr.) 76-1, 76-2, 76-3, 76-4</i>	Herre Talsma, Rudolf de Boer, Wes Holleman	aug.'04
nr. 75	<i>Een model met peer feedback en 'blended learning' voor schrijfonderwijs bij Engels: effectief maar ook voldoende?</i>	R. Supheert, R. Kager, W. Bruins, P. van Eijl, S. Wils en W. Admiraal	dec.'03
nr. 74	<i>Honours Programmes, Sources of Innovation in Higher Education: a perspective from the Netherlands</i>	M.V.C. Wolfensberger, P.J. van Eijl, A. Pilot	nov.'03
nr. 73	<i>Het onderzoeksportfolio van de bacheloropleiding Scheikunde, Universiteit Utrecht (2002/2003)</i>	Egbert Mulder & Wes Holleman	nov.'03
nr. 72	<i>Van practicumproef naar de wereld van onderzoek: Project Natuurkundig Onderzoek</i>	W.B. Westerveld, J.N.H. van Hoof, P.M. Huisman-Kleinherenbrink, K.M.R. van der Stam, S.A.M. Wils, P.J. van Eijl	nov.'03
nr. 71	<i>Loopbaanontwikkeling met portfolio-ondersteuning: Faculteit Letteren (UU)</i>	Wes Holleman	okt.'03
nr. 70	<i>Een opstel over academische vorming met portfolio-ondersteuning</i>	Wes Holleman	mei '03
nr. 69	<i>Plusprogramma's als proeftuin</i>	P.J. van Eijl, M.V.C. Wolfensberger, M.	mrt.'03

		Cadée, S. Siesling, E.J. Schreven-Brinkman, W.M. Beer, G. Faber en A. Pilot	
nr. 68	<i>Werken met curriculumfuncties</i>	P. van Eijl, A. Pilot & H. Grunefeld	mrt.'02
nr. 67	<i>Beter schrijven door feedback van medestudenten (dubbelnr.)</i>	B.A.M. van den Berg	dec.'01
nr. 66	<i>Lijnen in het curriculum van de bachelorfase: twee voorbeelden</i>	Heinze Oost & Stephan Ramaekers	dec.'01
nr. 65	<i>Het onderwijsprofiel van het University College Utrecht</i>	Wes Holleman & Martin Cadée	aug.'01
nr. 64	<i>Curriculumfuncties in discussie (dubbelnr.)</i>	W. Holleman, P. van Eijl, S. Ramaekers	dec.'99
nr. 63	<i>Ontwikkeling van algemene academische vaardigheden in de bachelorfase: ervaringen uit twee proeftuinen binnen de UU</i>	Marika Weltje-Poldervaart, Martin Cadée, Wes Holleman	mrt.'01
nr. 62	<i>Over curriculumfuncties</i>	W. Holleman, P. van Eijl, A. Pilot, S. Ramaekers	dec.'99
nr. 61	<i>Gevraagd: academicus (m/v)</i>	W. Holleman, H. Oost, J. Milius, I. van den Berg, W. Admiraal	jan.'99
nr. 60	<i>Naar een interpretatie van 'academische vorming'</i>	H.A. Oost, J.W. Holleman, B.A.M. van den Berg, B. Thoolen, J.J. Milius	sep.'98
nr. 59	<i>Van VWO naar WO: aansluitprocessen en -problemen in de propedeuse (dubbelnr.)</i>	R. Taconis & J.W. Holleman	juni'98
nr. 58	<i>Onderwijsorganisatie en Curriculumontwikkeling</i>	P.J. van Eijl	jan.'98
nr. 57	<i>Oriëntatie op 'Honors Programs', een literatuurstudie</i>	M.J.M. Groot Zevert, P.J. van Eijl en F.J.M. Keesen	sep.'97
nr. 56	<i>De Keuzegids Hoger Onderwijs: inhoudsanalyse en evaluatie</i>	J.W. Holleman & P. Ket	sep.'97

Sommige Mededelingen zijn gratis downloadbaar op het volgende webadres:
<http://www.ivlos.uu.nl/adviesentraining/aanboduniversite/etalagehogeronde/34863main.html>

Voor het bestellen van een IVLOS-Mededeling (€ 5,- (dubbelnummers € 8,-) + € 2,50 administratiekosten bij TPG-verzending) kunt u contact opnemen met IVLOS, Heidelberglaan 8, Utrecht, telefoon 030-2534472, e-mail: w.p.m.veltman@uu.nl.